

Лип'юк А. М. курсантка 1 курсу,
Національна академія внутрішніх справ
<https://orcid.org/0009-0005-3649-7359>
Захаренко Л. М. кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник наукової
лабораторії проблем психологічного
забезпечення та психофізіологічних досліджень,
Національна академія внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0002-2121-0862>

ХАРАКТЕРИСТИКА НАСТРОЮ КУРСАНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ПІД ЧАС ОФЛАЙН НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті здійснено вивчення психологічних особливостей актуального настрою курсантів першого курсу, які навчаються офлайн у закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання у період дії воєнного стану в Україні, зокрема під час бомбардувань столиці. Визначено, що актуальний настрій курсантів першого курсу не характеризується загальним негативним емоційним фоном. Задоволеними потребами респондентів є у потреба у безпеці та захисті.

Ключові слова: настрій; курсанти; воєнний стан; офлайн навчання.

Вступ. У період дії воєнного стану в Україні освітня діяльність студентської молоді характеризується розумінням ними « нової норми життя », яка склалася в умовах російсько-української війни; зниженням або відсутністю мотивації до навчання; відчуттям виснаженості, неорганізованості та байдужості до учбової діяльності; появою певних труднощів в організації навчання, які впливають на життя та самопочуття [15].

На фоні дії зовнішнього стресорфактору – воєнного стану в Україні, ведення активних бойових дій – у студентів фіксуються негативні тривожно-депресивні емоції (зокрема, емоційно деструктивний настрій та наростання емоційного напруження), що зумовлюють зниження рівня їх стресостійкості [4]. Психоемоційний стан студентів під час війни значно впливає на продуктивність їх навчання, а перепади настрою відносяться до стресогенних чинників, поява яких була спричинена війною [6].

Мета статті: вивчення особливостей актуального настрою курсантів-першокурсників, які навчаються офлайн у закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання у період дії воєнного стану.

Завдання: провести психодіагностику настрою як актуального психоемоційного

стану курсантів у поточний момент часу; охарактеризувати його компоненти.

Теоретичне підґрунтя. Про зміну світосприйняття курсантів-гвардійців у воєнний час пишуть Міршук О., Васильченко Р. (2022) та зазначають, що важливою умовою комфортного сприйняття ними освітнього процесу стало перебування родини у безпеці [11].

Науковці Лазаренко В. К., Саніна Н. А. (2022) вказують, що більшість студентів медичного вишу, які навчаються у період дії воєнного стану, хоч і відчувають агресивність, занепокоєння, розпач, апатію, однак займаються волонтерською діяльністю, переживають радісні емоції та мають низький рівень поширеності песимізму [9].

Хоменко-Семенова Л., Прохоренко Я. (2022) визначили, що перегляд новин у період воєнного стану студентами вишів негативно впливає на їхніх психоемоційний та фізичний стан (викликає негативні та тривожні емоції, внутрішній дискомфорт у тілі, зменшує навчальну мотивацію, заважає зосередженості на навчанні) [13].

Голубенко Т., Дюрдіца І., Сіра Л. (2022) дійшли висновку, що психолого-педагогічна адаптація здобувачів вищої освіти до освітнього процесу в умовах воєнного стану вимагає від них включення у нове

середовище, засвоєння нових форм та способів діяльності [2].

Пристосуванню курсантів у навчально-професійних умовах сприяє стресостійкість, адже успішні стратегії подолання стресу дозволяють пережити смисложиттєві кризи, фрустрації, допомагають уникнути конфліктів [8]. Слід враховувати, що здобувачі вищої освіти жіночої статі більш зосереджені, захоплені, уважні, але більше схильні до негативних емоційних станів (пригніченість, засмученість, переляканість, сором, тривожність), ніж здобувачі вищої освіти чоловічої статі; невстигаючі студенти демонструють більше почуття провини; студенти-оптимісти мають помітно вищий позитивний афект, ніж студенти-песимісти [5]. Оптимізм є важливою психологічною детермінантою життєвої позиції особистості, адже допомагає долати труднощі у досягненні поставлених цілей, тому необхідно впроваджувати психолого-педагогічні засоби розвитку конструктивної життєвої позиції особистості у систему вишів [12]. Негативний настрій може стимулювати прояв альтруїстичних вчинків, а позитивний настрій – сприяє позитивним думкам, відмінному емоційному стану, які часто детермінують прояви альтруїзму [7].

У підручниках з психології зазначають, що настрої є одним із видів емоційних реакцій (поряд із емоційним тоном відчуттів та емоціями (включаючи афекти) [1, 452]. Настрій – це «загальний емоційний стан, який своєрідно забарвлює на певний час діяльність людини, характеризує її життєвий тонус» [1, 122]; «загальний емоційний стан, який не спрямований на щось конкретне» [10, 807]. Настрій, власне, є емоційний тонус людини.

На відміну від інших емоційних компонентів настрої має такі характеристики: нижчий емоційний фон, аніж почуття або емоції; більша часова тривалість, порівняно з емоцією; багатоплановість; погано визначена причина його змін; наявність ефекту зараження [1].

Настрій включає п'ять компонентів: емоційний компонент (домінуюча емоція є емоційною основою настрою), релятивний компонент (визначає відповідність чи невідповідність сприйманого і бажаного),

когнітивний компонент (інтерпретація, розуміння та оцінка поточної життєвої ситуації), мотиваційний компонент (поведінкова спрямованість настрою), компонент фізичного самопочуття (настрій відображає особливості тілесного, психічного (душевного) і духовного буття людини) [4; 10].

Настрій людини може бути позитивним (проявляється у її бадьорості й високому тонусі) та негативним (пригнічує, демобілізує, спричиняє пасивність особистості) [10, 807]. На різке погіршення настрою може вплинути зовнішній фактор.

Методи дослідження. У дослідженні використовувались теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення), емпіричні (тестування), математичні (методи статистичного опрацювання емпіричних даних) методи наукового дослідження.

У дослідницький процес було залучено 30 курсантів першого курсу (порівно осіб чоловічої та жіночої статі), які навчаються офлайн у Національній академії внутрішніх справ, віком від 17 до 20 років (середнє значення – 17,4 роки).

Використовувалась проєктивна психодіагностична методика Крістофера Маркерта (*Christopher Markert*), яка призначена для виявлення неусвідомлених спонукань та оцінки актуальних емоційних станів [14]. Ця проєктивна методика заснована на підсвідомому отождненні картинок з емоціями, образами, діями тощо. Вона складається із восьми абстрактних фігурок, кожна з яких символізує певний стан людини.

Відповідно до завдань дослідження респондентам потрібно було обрати «найприємнішу фігурку» та «найнеприємнішу фігурку». Вибір «найприємнішої фігурки» вказує на той стан людини, який є неї найбільш бажаним, а вибір «найнеприємнішої фігурки» вказує на найбільш небажаний стан в даний момент. За отриманим таким чином вектором визначався той динамічний стан, в якому знаходиться саме в цей час респондент.

Для обробки результатів дослідження було використано описову статистику, біноміальний критерій m при $p=0,50$ та

Питання психології

допустимому об'ємі вибірки $2 \leq n \leq 50$. Статистична обробка даних проводилася з допомогою функцій та формул версії Excel, яка входить у програмний пакет Microsoft Office 2007.

Результати і обговорення.

Дослідження проводилось восени 2022 року у період дії воєнного стану в Україні, коли місто Київ зазнало чи не найбільших бомбардувань, а оголошення про повітряну тривогу звучали кілька разів на добу,

змушуючи здобувачів вищої освіти, які навчалися офлайн, перебувати в укриттях цивільного захисту по декілька годин.

Проводилось послідовно два опитування, результати кожного з яких аналізувались, а потім проводилось порівняння отриманих результатів першого та другого опитувань. Насамперед, це стосувалось обрання респондентами фігурок, які подобаються та не подобаються (табл. 1, 2, 3).

Таблиця 1

Частота вибору респондентами фігурок (кількість виборів загалом) у першому та другому опитуваннях

	Номери фігурок							
	№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	№ 8
Перше опитування	7	18	1	15	3	3	9	4
Друге опитування	3	3	5	3	7	9	11	19

Згідно з даними таблиці, загалом у першому опитуванні респонденти обирали всі фігурки (подобаються / не подобаються) від одного до вісімнадцяти разів, у другому – від трьох до дев'ятнадцяти разів. Респонденти в обох опитуваннях обирали всі із запропонованих фігурок хоча б один раз.

За допомогою біноміального критерію m визначено, що у першому опитуванні респонденти обирали фігурки №2 ($n=18$) та №4 ($n=15$) частіше, ніж у другому опитуванні ($p \leq 0,05$). У другому опитуванні респонденти обирали фігурку №8 ($n=19$) частіше, ніж у першому опитуванні ($p \leq 0,05$).

Таблиця 2

Частота вибору респондентами фігурок, що подобаються (кількість виборів загалом) у першому та другому опитуваннях

	Номери фігурок							
	№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	№ 8
Перше опитування	2	15	1	7	2	-	2	1
Друге опитування	1	3	4	2	3	5	2	10

Відповідно до даних таблиці у першому опитуванні респонденти жодного разу не обрали фігурку №6, як таку, що подобається. За допомогою біноміального

критерію m визначено, що у першому опитуванні респонденти частіше обирали фігурку №2 ($n=15$), як таку, що подобається, ніж у другому опитуванні ($p \leq 0,05$).

Таблиця 3

Частота вибору респондентами фігурок, що не подобаються (кількість виборів) у першому та другому опитуваннях

	Номери фігурок							
	№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	№ 8
Перше опитування	5	3	-	8	1	3	7	3
Друге опитування	2	-	1	1	4	4	9	9

Згідно з даними таблиці респонденти жодного разу не віднесли до фігурок, що не їм подобаються, фігурку №3 (у першому опитуванні) та фігурку №2 (у другому опитуванні). За допомогою біноміального критерію m визначено, що вибори респондентами фігурок у першому та другому опитуваннях статистично значимо не відрізняються ($p \geq 0,05$).

І у першому, і у другому опитуваннях

настрій респондентів описувався 17 числами, які є його характеристиками. У першому опитуванні найчастіше вживались числа 20, 28, 48 (від 3 до 5 разів), а решта чисел – по одному разу. У другому опитуванні найчастіше вживались числа-характеристики 51, 42, 55 (від 3 до 4 разів), а решта чисел – від одного до двох разів. Узагальнені дані подані у таблиці 4.

Узагальнена таблиця номерів-характеристик настрою респондентів у першому та другому опитуваннях

Перше опитування		К-сть осіб	Друге опитування		К-сть осіб
Число	Назва-характеристика		Число	Назва-характеристика	
20	ефективність	5	51	помірність	4
28	прогрес	4	42	заклопотаність	3
48	реалізм	3	55	безтурботність	3
1	швидкість	3	39	натхнення	2
53	впевненість	2	1	швидкість	2
30	причина	2	49	діловитість	2
52	природність	1	7	неформальність	2
26	стабільність	1	44	серйозність	2
15	порядок	1	46	простота	2
41	гнучкість	1	15	порядок	1
36	гумор	1	36	гумор	1
35	піднесеність	1	30	причина	1
43	дозвілля	1	43	дозвілля	1
21	виразність	1	21	виразність	1
7	неформальність	1	56	сила	1
5	зовнішність	1	48	реалізм	1
3	рішучість	1	32	доброта	1

За допомогою біноміального критерію m визначено, що частота обрання кожного з чисел у обох опитуваннях не перевищує половини випадків ($1 \leq m \leq 5$; $p \geq 0,05$) у кожному з опитувань. Тобто, у обидвох опитуваннях кожне із чисел-характеристик зустрічається менше, ніж у половині випадків, а тому не виступає характеристикою групового настрою респондентів, а є лише індивідуальною характеристикою.

Відповідно до отриманих результатів встановлено:

– п'ятеро курсантів у першому опитуванні відчували ефективність (намагання впорядкувати та організувати все навколо), у другому – заклопотаність (зайнятість справами), натхнення (бажання зробити життя цікавішим), діловитість (прагнення до здійснення реальних справ та виняткової, унікальної діяльності), причину (прагнення формувати свої думки на основі фактів);

– четверо курсантів у першому опитуванні виявляли прагнення прогресу (бажання якихось змін, однак брак конкретних власних ідей щодо цього), а у другому – заклопотаність (зайнятість справами), силу (бажання діяти рішуче й енергійно), помірність (бажання уникнути хвилювань і заспокоїтися) та гумор.

Наявність почуття гумору у є ознакою особистісної зрілості, адже завдяки гумору можна дистанціюватися від проблеми хоча б тимчасово і виробити на неї новий погляд;

– троє курсантів, які проявили реалізм (реалістичний погляд на світ), у другому опитуванні проявили діловитість (прагнення до здійснення реальних справ та виняткової, унікальної діяльності), виразність (бажання досягти успіху), неформальність (прагнення відійти від формальних обставин життя і надати життю природної форми);

– троє курсантів у першому опитуванні проявили швидкість (бажання розпочати роботу), а у другому опитуванні – порядок (прагнення впорядкувати своє життя), серйозність (прагнення до самостереження за своїм емоційним станом), неформальність (прагнення відійти від формальних обставин життя і надати життю природної форми);

– двоє курсантів, які виявили впевненість у першому опитуванні, у другому опитуванні – швидкість (бажання розпочати роботу);

– троє курсантів, які у першому опитуванні виявили різні прагнення (стабільність, природність чи порядок) через відчуття нестабільності, бажання бачити в житті радість та прагнення впорядкувати своє життя, у другому опитуванні –

безтурботність. Безтурботність – це своєрідний емоційний захист, «включивши» який можна спокійно ставитися до труднощів життя, не переймаючись проблемами та проявляючи емоційну відстороненість (протилежність до емоційної залученості);

– двоє курсантів виявили прагнення формувати свої думки на основі фактів, у другій – простоту (бажання задовольнитися простими речами життя) та помірність (бажання уникнути хвилювань і заспокоїтися);

– двоє курсантів, які у першому опитуванні виявили гнучкість (бажання бути уважним і не терпіти) та гумор, вказали на помірність у другому опитуванні. Поведінкова гнучкість є одним з важливих аспектів лідерської поведінки;

– один курсант у першому опитуванні проявляє допитливість, яка у другому опитуванні переходить у натхнення. Натхнення є станом найвищого піднесення, коли пізнавальна й емоційна сфери спрямовані на розв'язання творчої задачі, завдяки чому долається внутрішнє напруження, а енергія перенаправляється на соціально прийнятні цілі;

– один курсант прагне дозвілля (бажання відпочити через прихований неспокій), а у другому опитуванні – серйозність. Серйозна людина відзначається вдумливістю, розважливістю у своїх думках і вчинках, ставленні до життя;

– один курсант прагне виразити себе, а у другому опитуванні – проявити простоту (бажання задовольнитися простими речами життя);

– один курсант у першому опитуванні вказав на неформальність (прагнення відійти від формальних обставин життя і надати життю природної форми), а у другому – дозвілля (бажання відпочити через прихований неспокій);

– один курсант у першому опитуванні акцентував увагу на зовнішності (як сукупності тілесних характеристик), а у другому опитуванні – на реалізмі. Реалізм допомагає оцінювати свої сили і можливості, знати собі ціну, досягати успіху і правильно сприймати невдачі;

– один курсант виявив рішучість (вміння приймати обдумані рішення у складній обстановці), а у другому опитуванні – доброту. Доброта – це джерело індивідуальної мотивації, вміння поступитися своїм «я», «хочу» заради «ми», «зобов'язаний».

Відповідно до отриманих результатів у момент опитування респондентам чоловічої статі характерні схильність до проявів швидкості, ефективності, впевненості, рішучості, сили, помірності та гумору. Натомість респондентам жіночої статі характерні допитливість, реалізм, стабільність, дозвілля та гнучкість, прагнення формувати свою думку на основі фактів. Решта характеристик не відрізняються.

Визначено, що актуальними потребами респондентами у момент опитування є пізнавальні та соціальні потреби. Задоволеними є потреби респондентів у безпеці та захисті.

Встановлено, що дві третини опитаних проявляють різні види активності: пізнавальну активність (половина респондентів); соціальну активність (кожен шостий респондент); творчу активність (двоє осіб). Майже кожен четвертий респондент відчуває пасивність (безтурботність, бажання зберегти душевний спокій, уникати емоційного залучення; намагання відійти від складних, інтелектуальних завдань та насолоджуватися життям).

Висновки.

1. Ситуація воєнного стану у країні, бомбардування столиці та перебування респондентів в укриттях цивільного захисту викликала у них стресову реакцію, яка по-різному проявилася у кожного з них: спонукала до ефективності діяльності чи сприяла різкому її зменшенню, що відобразилося на їх самопочутті та актуальному настрої у момент проведення опитування.

2. Актуальний настрій курсантів першого курсу не характеризується загальним негативним емоційним фоном. Курсанти-першокурсники переживають різний спектр емоцій, які визначили їхній актуальний настрій у момент опитування.

Питання психології

Задоволеними потребами респондентів є у потреби у безпеці та захисті.

3. Емоційний компонент настрою більшості респондентів характеризується домінуванням стеничних емоцій, які збільшують активність, енергію та життєдіяльність, але у третини респондентів домінують астеничні емоції, які зумовлюють реактивність поведінки та пасивне споглядання.

4. Когнітивний компонент настрою респондентів відображають їхні погляди на навколишній світ (філософський, реалістичний, гумористичний). Реалістичне ставлення до світу допомагає респондентам збалансувати позитив та негатив, адекватно сприймати навколишню дійсність та оцінювати свої сили. Філософське пояснення людського існування нагадує респондентам, що не все піддається раціональному осмисленню, а використання гумору та здатність до гумористичного пояснення подій, що відбуваються навкруги, дозволяє їм виробити оптимістичний погляд на життя.

5. Мотиваційний компонент настрою респондентів характеризує їх поведінка, що спрямована як на прояви активності

(пізнавальної, соціальної, творчої), так і на прояви пасивності (відпочинок та насолода життям). Загалом поведінці курсантів першого курсу притаманні активність та дієвість, прагнення змінювати, насамперед, себе, прагнення до пізнання навколишнього, зокрема світу обраної професії.

6. Компонент фізичного самопочуття більшості респондентів характеризується підвищеним тонусом, включенням захисних механізмів психіки – сублімація (проявляється у творчості), інтелектуалізація (у навчальній діяльності), раціоналізація (прагнення пояснити життя), а також наявністю психоемоційної втоми, проявів емоційної відстороненості та зниженого тону у третини опитаних.

7. Релятивний (оцінний) компонент настрою респондентів чоловічої статі характеризує більша схильність до активності, яка приведе до змін, а респондентів жіночої статі – до стабільності, хоча вони здатні до швидкої адаптації до змін, нових умов життєдіяльності.

Перспективами подальших досліджень є вивчення особливостей колірною діапазону настроїв курсантів та динаміки їх настроїв протягом певного періоду часу.

Список використаних джерел

1. Варій М. Й. (2009). Загальна психологія : підр. для студ. вищ. навч. закл. (3-тє вид.). Центр учб. літ-ри, 1007. URL: http://document.kdu.edu.ua/info_zab/053_425.pdf
2. Голубенко, Т., Діордіца, І., & Сіра Л. (2022). Особливості психолого-педагогічної адаптації здобувачів вищої освіти до освітнього процесу в умовах воєнного стану. *Наукові інновації та передові технології*, 6(8), 112-123. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6\(8\)-112-123](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6(8)-112-123)
3. Гриньова, В. С. (2018). Механізм емоцій та його вплив на навчання студентської молоді. *Біологічні, медичні та науково-педагогічні аспекти здоров'я людини*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (4-5 жовтня 2018 р., м. Полтава), 120-122. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/13574/1/51.pdf>
4. Грузинська, І. (2022). Проблема емоційного реагування на стресові ситуації в умовах воєнного стану. *Вісник наукових праць Національного авіаційного університету*, 21, 97-107. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.21.17096>
5. Жданок, Л. О. (2018). Особливості емоційного ставлення до навчання у студентів з різними типами емоційних профілів, рівнями навчальної мотивації та гендерними ознаками. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»*, 6, 14-20. DOI: <https://doi.org/10.25264/2415-7384-2018-6-14-20>
6. Жигайло, Н., Шолубка, Т. (2022). Формування психологічної стійкості студентів ЗВО під час війни. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*, 14, 3-14. DOI: <https://doi.org/10.30970/PS.2022.14.1>
7. Ічанська, О. М., Ігнатенко, Д. Р. (2019). Вікові особливості прояву альтруїзму під впливом емоцій різної модальності. *Авіаційна та екстремальна психологія у контексті технологічних досягнень*: зб-к наук. праць, 126-127. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/54099>
8. Когут, О. (2021). Емпіричне дослідження стресостійкості курсантів у подоланні кризи, конфліктів, фрустрації та стресів. *Психологічний часопис*, 7(2). DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.2.3>

9. Лазаренко, В. К., Саніна, Н. А. (2022). Психологічний стан студентів закладу вищої освіти під час війни. *Модернізація та сучасні українські і світові наукові дослідження: молодіжна наукова ліга* (22 квітн. 2022 р., м. Тернопіль), 239-240. URL: <https://archive.liga.science/index.php/conference-proceedings/article/view/34/34>
10. Літвякова, І. А., Ханецька, Н. В. (2017). Дослідження впливу емоцій на стан особистості. *Молодий вчений*, 11(51), 806-809. URL: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2017/11/195.pdf>
11. Міршук, О., Васильченко, Р. (2022). Трансформація поглядів курсантів Національної академії Національної гвардії України на освітній процес у період війни. *Честь і закон*, 2 (81), 103-111. DOI: <https://doi.org/10.33405/2078-7480/2022/2/81/263810>
12. Назаренко, Н. А. (2020). Психологічний зміст оптимізму в контексті формування конструктивної життєвої позиції особистості. *Вісник Національного авіаційного університету*, 16. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.16.14695>
13. Хоменко-Семенова, Л., Прохоренко, Я. (2022). Вплив інформаційного контенту на емоційну стійкість студентів ЗВО в умовах воєнного стану. *Вісник наукових праць Національного авіаційного університету*, 20. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.20.16926>
14. Christopher Markert. *This person is you*. Boston : Brander Press Publishers, 1967. URL: https://books.google.com.ua/books?id=lkO-tm_eeB0C&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false
15. Lunov V., Maksymenko S., Matiash M., Subbota S., & Tolstoukhov A. Ukrainian Syndrome: How Ukrainian Youth Understands the New Norm of Life and Relates to Learning in Face to 2022-Full-Scale Russian Invasion. 17 Jan 2023. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4324782

References

1. Varii, M. Y. (2009.) *Zahalna psykholohiia : pidr. dlia stud. vyshch. navch. zakl. (3-te vyd.) [General Psychology (3rd type)]*, Tsentr uchb. lit-ry 1007. Retrieved from http://document.kdu.edu.ua/info_zab/053_425.pdf (in Ukrainian).
2. Holubenko, T., Diorditsa, I., Sira, L. (2022). Osoblyvosti psykholoho-pedahohichnoi adaptatsii zdobuvachiv vyshchoi osvity do osvitnoho protsesu v umovakh voiennoho stanu [Peculiarities of psychological and pedagogical adaptation of students of higher education to the educational process in the conditions of martial law]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnologii*, 6(8), 112-123. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6\(8\)-112-123](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6(8)-112-123) (in Ukrainian).
3. Hrynova, V. S. (2018). Mekhanizm emotsii ta yoho vplyv na navchannia studentskoi molodi. Biolohichni, medychni ta naukovo-pedahohichni aspekty zdorovia liudyny [The mechanism of emotions and its impact on student learning]. *Biolohichni, medychni ta naukovo-pedahohichni aspekty zdorovia liudyny: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (4-5 zhovtnia 2018 r., m. Poltava)*. [Biological, medical and scientific and pedagogical aspects of human health: materials of the International scientific and practical conference (October 4-5, 2018, Poltava)], 120-122. Retrieved from: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/13574/1/51.pdf> (in Ukrainian).
4. Hruzynska, I. (2022) Problema emotsiinoho reahuvannia na stresovi sytuatsii v umovakh voiennoho stanu [The problem of emotional response to stressful situations in the conditions of martial law]. *Visnyk naukovykh prats Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu*, 21, 97-107. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.21.17096> (in Ukrainian).
5. Zhdaniuk, L. O. (2018). Osoblyvosti emotsiinoho stavlennia do navchannia u studentiv z riznymy typamy emotsiinykh profiliv, rivniamy navchalnoi motyvatsii ta hendernymy oznakamy. [Peculiarities of emotional attitude to learning in students with different types of emotional profiles, levels of learning motivation and gender characteristics]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii «Psykhologhiia»*, 6, 14-20. DOI: <https://doi.org/10.25264/2415-7384-2018-6-14-20> (in Ukrainian).
6. Zhyhailo, N., Sholubka, T. (2022). Formuvannia psykholohichnoi stiičnosti studentiv ZVO pid chas viiny [Formation of psychological stability of students of higher education institutions during the war]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii psykholohichni nauky*, 14, 3–14. DOI: <https://doi.org/10.30970/PS.2022.14.1> (in Ukrainian).
7. Ichanska, O. M., Ihnatenko, D. R. (2019). Vikovi osoblyvosti proiavu altruizmu pid vplyvom emotsii riznoi modalnosti [Age characteristics of the manifestation of altruism under the influence of emotions of different modalities]. *Aviatsiina ta ekstremalna psykholohiia u konteksti tekhnolohichnykh dosiahnen: zb-k nauk. prats*, 126-127. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/54099> (in Ukrainian).
8. Kohut, O. (2021). Empirychnе doslidzhennia stresostičnosti kursantiv u podolanni kryzy, konfliktiv, frustratsii ta stresiv [Empirical study of stress resistance of cadets in overcoming crisis, conflicts, frustration and stres]. *Psykhologichnyi chasopys*, 7(2). DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.2.3> (in Ukrainian).

9. Lazarenko, V. K., Sanina, N. A. (22 kvitn. 2022). Psykholohichniy stan studentiv zakladu vyshchoi osvity pid chas viiny [The psychological state of students of a higher education institution during the war]. *Modernizatsiia ta suchasni ukraïnski i svitovi naukovi doslidzhennia: molodizhna naukova liha (22 kvitn. 2022 r., m. Ternopil)*. [Modernization and modern Ukrainian and global scientific research: youth scientific league (April 22, 2022, Ternopil)], 239-240. Retrieved from <https://archive.liga.science/index.php/conference-proceedings/article/view/34/34> (in Ukrainian).
10. Litviakova, I. A., Khanetska N. V. (2017). Doslidzhennia vplyvu emotsii na stan osobystosti [Study of the influence of emotions on the state of personalit]. *Molodyi vchenyi*, 1 (51), 806-809. Retrieved from <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/195.pdf> (in Ukrainian).
11. Mirshuk, O., Vasylichenko, R. (2022). Transformatsiia pohliadiv kursantiv Natsionalnoi akademii Natsionalnoi hvardii Ukrainy na osvittinii protses u period viiny [Transformation of views of cadets of the National Academy of the National Guard of Ukraine on the educational process during the war]. *Chest i zakon*, 2 (81), 103-111. DOI: <https://doi.org/10.33405/2078-7480/2022/2/81/263810> (in Ukrainian).
12. Nazarenko, N. A. (2020). Psykholohichniy zmist optymizmu v konteksti formuvannia konstruktyvnoi zhyttievoi pozytsii osobystosti [The psychological content of optimism in the context of forming a constructive life position of the individual]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu*, 16. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.16.14695> (in Ukrainian).
13. Khomenko-Semenova, L., Prokhorenko, Ya. (2022). Vplyv informatsiinoho kontentu na emotsiinu stiikist studentiv ZVO v umovakh voïnennoho stanu [The influence of informational content on the emotional stability of students of higher education institutions in the conditions of martial law]. *Visnyk naukovykh prats Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu*, 20. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.20.16926> (in Ukrainian).
14. Christopher Markert. This person is you. Boston : Brander Press Publishers, 1967. Retrieved from https://books.google.com.ua/books?id=lkO-tm_eeB0C&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false (in English).
15. Lunov V., Maksymenko S., Matiash M., Subbota S., & Tolstoukhov A. Ukrainian Syndrome: How Ukrainian Youth Understands the New Norm of Life and Relates to Learning in Face to 2022-Full-Scale Russian Invasion. 17 Jan 2023. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4324782 (in English).

Summary

*Lypiuk A. M. 1st year cadet,
National Academy of Internal Affairs
Zakharenko L. M. Ph.D. in Psychology,
senior researcher of the scientific laboratory
on problems of psychological support and
psychophysiological research,
National Academy of Internal Affairs*

CHARACTERISTICS OF THE MOOD OF FRESH-YEAR CADETS

DURING OFFLINE EDUCATION UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE

Introduction. *During the period of martial law in Ukraine, the psycho-emotional state of higher education students significantly affects the productivity of their studies and mastery of the chosen profession. The situation of martial law in the country, the bombing of the capital and the respondents' stay in civil defense shelters caused a stress reaction in them, which manifested itself differently in each of them: it encouraged the effectiveness of activity or contributed to its sharp reduction, which was reflected in their well-being and current mood in the time of the survey.*

Purpose: *study of the specifics of the actual mood of first-year cadets who study offline in a higher education institution with specific study conditions during the period of martial law in Ukraine.*

Methods. *The research used the following methods of scientific research: theoretical (analysis, synthesis, comparison, generalization), empirical (testing), mathematical (methods of statistical processing of empirical data).*

Originality. *The psychological features of the actual mood of the first-year cadets, who study offline during the period of martial law in Ukraine, were studied and analyzed. The sample consisted of 30 first-year cadets (both male and female) studying offline at the National Academy of Internal Affairs, aged 17 to 20 years (mean, 17.4 years). Christopher Markert's projective psychodiagnostic technique was used, which is designed to identify unconscious motivations and assess current emotional states. Based on the results of the research, the components of the cadets' actual mood, the satisfaction of their actual needs, are described.*

Питання психології

The practical significance of the obtained results lies in the study of the state of satisfaction of the needs of first-year cadets and the peculiarities of their current psycho-emotional state.

Conclusion. *It was determined that the current mood of first-year cadets is not characterized by a general negative emotional background. Satisfied needs of the respondents are the need for security and protection.*

The emotional component of the mood of most respondents is characterized by the dominance of sthenic emotions, but a third of respondents are dominated by asthenic emotions. The cognitive component of respondents' mood reflects their views on the surrounding world (philosophical, realistic, humorous). The motivational component of respondents' mood is characterized by a focus on manifestations of activity (cognitive, social, creative) and on manifestations of passivity (rest and enjoyment of life). The component of the physical well-being of most respondents is characterized by increased tone, the inclusion of protective mechanisms of the psyche - sublimation (manifested in creativity), intellectualization (in educational activities), rationalization (the effort to explain life), as well as the presence of psycho-emotional fatigue, manifestations of emotional detachment and reduced tone in a third of the respondents. The relative (evaluative) mood component of male respondents characterizes them as more prone to activity that will lead to changes, and female respondents to stability, although they are capable of quick adaptation to changes and new living conditions.

Prospects for further research are the study of the features of the color range of the cadets' moods and the dynamics of their moods during a certain period of time.

Key words: *mood; cadets; martial law; offline learning.*

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Received/Поступила: 28.03.23.